

Oh La Vache

Bernard Vandeginste

Oh La Vache

paperback

Uitgever: Partizaan

© Bernard Vandeginste

ISBN: 978-94-6406-931-0

NUR: 465

Oh La Vache

e-book

Uitgever: Brave New Books

© Bernard Vandeginste

ISBN: 978-94-6501-707-5

NUR: 465

Omslagfoto: aandenken op de plaats waar de vrachtwagenchauffeur is omgekomen

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Aan:

Véronique, Tom en Pieter

Michel Coupeau

Alle passagiers van vlucht AF7775

Bernard Vandeginste (°1943, Kortrijk), coauteur van *Grandeur en Val van de Pausen van Avignon* (Partizaan, 2011), *Het onfortuinlijke lot van de oratorianen in de Nederlanden* (New Brave Books, 2024) en *De oratorianen, de geschiedenis van een elitaire priestergemeenschap* (Uitgeverij Averbode, 2019), overkwam op 25 januari 2007 een vliegtuigongeval in Pau met een Fokker 100 van AF Régional.

Verslagen over dit ongeval spreken over een *vrai miracle*. Het is een waar mirakel dat iedereen de crash heeft overleefd, buiten de onfortuinlijke chauffeur van de vrachtwagen waartegen het vliegtuig met een hoge snelheid gebotst is. Een bloemetje langs de weg herinnert de passanten aan zijn overlijden. Ter gelegenheid van de 15e verjaardag van dit ongeval bundelde de auteur zijn notities in een kort verhaal.

INHOUD

Voorwoord
Inleiding
Het verhaal
En route
Klaar voor vertrek
Oh la vache
Het is nog niet voorbij
Evacuatie
Terug naar de luchthaven
Debriefing
Terug bij af
Weerzien
Nasleep
C' était un vrai miracle
De gezagvoerder spreekt
Tenslotte

.

VOORWOORD

Wat beweegt iemand die bijna vijftien jaar na een vliegtuigongeval dat fataal had kunnen aflopen daarover zijn verhaal opschrijft en openbaar maakt? Heeft hij een plotselinge oprisping gekregen van een posttraumatische stoornis? Is hij sensatiebelust of wil hij in de kijker lopen, een exhibitionist van kijk eens wat ik meegemaakt heb? Of wil hij dat zijn crash niet in de vergetelheid geraakt maar met een ISBN-nummer ingelijst wordt? Of schreef hij het voor zichzelf, om de gebeurtenissen tot een geordend geheel te brengen zodat hij het gebeuren eindelijk kan afsluiten?

Omgekeerd kunnen we ons afvragen waarom iemand een verhaal van een willekeurige passagier zou willen lezen? Is het een soort voyeurisme of een heimelijk ramptoerisme? Of heeft iemand zelf de dood in de ogen gekeken en zoekt die een bevestiging van zijn opgedane emoties? Of is het juist de zeldzaamheid van een dergelijke ervaring die de interesse wekt? Hoe beleefden passagiers hun laatste ogenblikken in een vliegtuig dat aan het neerstorten was? Verhalen uit de eerste hand zijn zeer schaars. Verhalen van horen zeggen zijn er des te meer.

Kort nadat mijn vlucht AF7775 uit Pau verongelukt was had ik een kort verhaaltje opgeschreven zodat ik het

gebeuren uit mijn geheugen kon wissen. Het was een zelf bedachte vorm van spontane zelftherapie. De 'enter' toets voor het opslaan van een nieuwe zin was tegelijk een 'delete' knop van een stukje tijdlijn uit mijn hoofd. Niemand die me aangezet had om dit te doen. Het was ook niet bedoeld voor verdere verspreiding buiten mijn echtgenote en onze twee zonen die meteen betrokken waren bij de gebeurtenissen. Zoals veel teksten kon het verhaaltje haar onfortuinlijke lot niet ontlopen en verdween het na een tijd in de bekende lade van vergetelheid. Ik had er vrede mee. Vele jaren, tot enkele maanden geleden. Over de trigger die mij aangespoord heeft om de tekst van vijftien jaar geleden te bewerken tot een boekje tast ik in het duister. Ik hou het op een cumulatieve opbouw van innerlijke druk die ineens tot uitbarsting kwam als magma uit een krater. Bij mijn weten ben ik de enige van deze vlucht bij wie het magma ineens tot aan de lippen stond om daarna uit de krater te vloeien met een lavastroom van woorden.

Wie Googelt op 'pau accident AF7775' en daarna het tabblad Afbeeldingen opent krijgt een waaier van foto's van vlak na het ongeluk op het scherm. Ach, alweer van die afschuwelijke beelden waarmee we worden overstelpt: oorlogen, aanslagen, uitzichtloze migranten, wrakstukken en natuurrampen die huizen in kolkend water meeslepen of in stukken schudden. Ik betrap me erop hoe moeilijk het is om de trauma's achter die

beelden in te voelen. Als we bladeren op het web staan we hooguit een paar tellen stil bij pagina's vol ellende ook van dicht bij huis: de crash van een Martinair toestel bij Faro (1992), de Herculesramp in Eindhoven (1996) en de crash van een Turkish Airlines toestel in een akker bij Schiphol (2009), waarover een uitgebreide studie¹ is verschenen met indringende interviews van overlevenden en hulpverleners, die heel dicht in de buurt komen van mijn eigen belevenis. Velen hebben zonder ooit zelf gecrasht te zijn artikelen tot boeken toe vol geschreven over deze ongevallen. Geschriften van overlevenden van deze crashes² zijn schaars zoals het boek van Cor ten Hove, Faro: de ramp na de ramp: van slachtoffer naar probleem (2002) met een Engelse vertaling dat uitkwam in 2005. En nu dus het boekje van de enige Belgisch-Nederlandse passagier van een Fokker 100 van AF/KLM die in Pau crashte in 2007.

1 A. Scholtens, J. Groenendaal', (Zelf)redzaamheid tijdens de Poldercrash, Boom Lemma uitgevers, Den Haag, 2011

2 De crash van het El-Al vrachtvliegtuig in de Bijlmermeer (1992) was van ongekennde omvang en veroorzaakte een groot trauma bij de nabestaanden en de vele slachtoffers op de grond. Ook hier volgde een jarenlange nasleep. Ik heb die ramp niet meegenomen omdat mijn focus lag op de ervaring van de passagiers bij een crash.